



بررسی و تحلیل آرایه حس آمیزی و نمونه هایی از کاربرد آن در اشعار مولانا

دکتر آیدا حیاتی مهر^۱، زهرا صمیمی فر^۲

۱- استادیار دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا (س) اهواز

۲- دانشجوی رشته آموزش زبان عربی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا (س) اهواز

چکیده

حس آمیزی آمیختن دو یا چند حس از حواس پنج گانه (بینایی، شنوایی، چشایی، بویایی و لامسه) در کلام است، چنان که ذهن را به کنجکاوی وا دارد و با ایجاد موسیقی معنوی، بر تأثیر و زیبایی سخن بیفزاید. این آرایه از عوامل مهم زیبایی، خیال آفرینی و عاطفه انگیزی در شعر به شمار می رود. مولانا جلال الدین محمد بلخی، معروف به مولوی، شاعر قرن هفتم هجری و از جمله شاعران با شهرت جهانی است. پژوهش حاضر با هدف بررسی و تحلیل ماهیت آرایه حس آمیزی، نمونه های کاربرد آن در اشعار مولانا و تأثیر این آرایه بر حسن منظور شعر او نگاشته شده است. به همین جهت، ضمن معرفی مولوی و شرح تعریف آرایه حس آمیزی و اقسام و انواع آن، به بیان و تحلیل نمونه هایی از حس آمیزی در آثار مولوی، پرداخته شده است. نتیجه این پژوهش مبین آن است که حس آمیزی یکی از اصلی ترین ارکان خیال پروری، خلق زیبایی و آفرینش گیرایی در اشعار مولوی بوده و جایگاه ویژه ای در ادبیات وی دارد.

کلید واژگان: حس آمیزی، مولانا، آرایه، خیال، حواس